

Interventionslogik for prioritet nr. 2 "En grøn region"

LÆSEVEJLEDNING

For en optimal forståelse af teksterne bedes du være opmærksom på følgende rammebetingelser for programudkastet:

- Det planlagte Interreg-program er opdelt i fire prioriteter, hvis indhold blev valgt på grundlag af en analyse af de fælles grænseoverskridende temaer i den samlede region. Der kan kun tages højde for temaer, der er fælles for programområdet.
- For hver prioritet er der blevet valgt et eller flere såkaldte "specifikke mål". Ordlyden og udformningen af disse er specificeret af EU-Kommissionen og kan ikke ændres. Beskrivelsen er udtryk for den konkrete implementering af disse specifikke mål i programområdet.
- Beskrivelsen af de enkelte specifikke mål under B. følger kravene i den såkaldte interventionslogik, hvis ramme er fastsat af EU-Kommissionen. Interventionslogikken består af følgende elementer, der indbyrdes relaterer til hinanden: 1. Udfordringer - 2. Tilstræbte resultater og mål - 3. Planlagte tiltag for at nå målene - (4. Måling af målopfyldelsen - endnu ikke inkluderet her)
- Afsnit A. om den overordnede strategi for prioriteten viser sammenhængen mellem de enkelte specifikke mål.

A. Strategi for prioriteten

Sammenhæng mellem de enkelte specifikke mål: Dette afsnit skal som det sidste samle op på resultaterne af temaanalysen og nedenstående interventionslogik for de enkelte specifikke mål, herunder: udfordringer på tværs af prioriteter og planlagte løsningsforslag/mål, emner på tværs af prioriteter etc., lessons learned fra 5A, forbindelse til Østersøstrategien

I 2020 fremlagde EU-Kommissionen et forslag til regler for den politiske forpligtelse til at gøre Europa til et klimaneutralt kontinent senest i 2050. På baggrund af klimaforandringerne er det af største betydning for planetens fremtid og dens beboere at rette fokus mod miljøvenlige og ressourceeffektive løsninger, den såkaldte grønne omstilling. For at nå dette ambitiøse mål, skal der også ske omfattende ændringer regionalt, både i borgernes hoveder, politisk og i erhvervslivet. Programmets prioritet 2 skal bidrage til dette og fremme den grønne omstilling i programregionen yderligere. Et vigtigt aspekt i den forbindelse er også at øge bevidstheden blandt befolkningen og de politiske beslutningstagere om dette emne.

For at understrege emnets betydning, er det bevidst udformet meget bredt med tre specifikke mål:

- Fremme vedvarende energi i overensstemmelse med direktiv (EU) 2018/2001, herunder bæredygtighedskriterierne i nævnte direktiv
- Fremme tilpasning til klimaforandringer, forebyggelse af katastroferisici og modstandsdygtighed under hensyntagen til økosystembaserede tilgange
- Fremme overgangen til en cirkulær og ressourceeffektiv økonomi

Vedvarende energi og energieffektivitet har været behandlet i tidligere Interreg-programmer, hvorfor der kan bygges oven på eksisterende samarbejder og strukturer. Tilpasning til klimaforandringer og cirkulær økonomi er derimod relativt nye emner i Interreg-sammenhæng. Men på grund af den grænseoverskridende betydning, som begge emner har for fremtidssikringen af regionen, er der en særlig mulighed for at videreudvikle sig sammen og lære af hinanden.

Generelle oplysninger

I forlængelse af temaanalysen og erfaringerne fra Interreg 5A forstås følgende områder som programregionens styrkepositioner:

- Life science, sundhedsinnovation, medicinalteknik, medicinsk bioteknologi og velfærdsteknologi
- Vedvarende energi og energieffektivitet, cleantech og grøn bioteknologi
- Turisme- og kulturøkonomi samt kreative erhverv
- Fødevarer
- Maritime erhverv
- Mobilitet og logistik
- Industri 4.0, robotteknologi og automatisering

Bæredygtighed, ikke-diskriminering, ligestilling, digitalisering og sprog defineres som tværgående emner i programmet og er relevante for alle prioriteter. Disse tværgående emner og deres konkrete implementering i programmet beskrives nærmere i et senere programudkast som led i programstrategien.

B.1 Specifikt mål 1 "Fremme vedvarende energi i overensstemmelse med direktiv (EU) 2018/2001, herunder bæredygtighedskriterierne i nævnte direktiv"

1. Motivation for valg af det specifikke mål

*Hvilke grænseoverskridende udfordringer ønsker programmet at imødegå med dette specifikke mål?
Hvad er udgangspunktet i forhold til Interreg 5A?*

I den dansk-tyske programregion stiger andelen af vedvarende energi. Der er allerede blevet udviklet mange teknologiske løsninger. Programpartnerne forfølger de samme målsætninger med hensyn til at reducere CO₂-udledningerne og brugen af fossile energiformer, og der er en fælles interesse i at fremme vedvarende energi.

Man står dog fortsat over for udfordringen med at få etableret energisystemer, hvor forskellige vedvarende energiformer spiller sammen og sikrer en stabil energiforsyning til forbrugerne uafhængigt af fossile energiformer. Det gælder især i en grænseoverskridende sammenhæng med forskellige lovgivninger og markedsstrukturer samt nationale støttemuligheder på begge sider af grænsen og i tyndt befolkede landdistrikter i programregionen.

Integration af vedvarende energi i det eksisterende elforsyningsystem er en udfordring, som partnerne både på dansk og tysk side må tage op. Den pionerrolle, man har arbejdet sig frem til inden for vedvarende energi, skal udbygges og grænseregionen skal fremmes med innovative løsninger.

I perioder, hvor der bliver produceret for megen vedvarende energi, kan nettet til dels ikke optage denne. Produktion og efterspørgsel harmonerer ikke her, og anlæg kan således blive lukket midlertidigt ned. Efterspørgslen efter energi svinger umådeligt inden for 24 timer med spidslastperioder om dagen og et lavpunkt om natten. Også sæsonudsving spiller en stor rolle, særligt med henblik på sektorintegration i forhold til varmesektoren. Som følge af den stadig større andel, som vedvarende energi tegner sig for i Danmark og Tyskland, er udbuddet på produktionssiden desuden volatilt (ustabilt). For at sikre netstabilitet, bliver intelligente løsninger under disse præmisser stadig vigtigere.

Effektiv styring af energistrømme fra lokale vedvarende energikilder ved brug af intelligente energistyringssystemer kan øge lokale energikilders udnyttelsesgrad og mindske afhængigheden af central energiforsyning fra fossile kilder. Koncentrationen og forbedringen af lokal energis effektivitet sænker CO₂-udledningen, reducerer spidsperioder med energibehov og forebygger tab som følge af lange energitransmissionsveje samt nedregulering af VEK-anlæg som følge af flaskehalse i nettet.

En anden udfordring er ikke kun i højere grad at erstatte fossile energiformer med vedvarende energi inden for elsektoren, men også inden for varme, kulde og transport. Sektorintegration, dvs. at få el, varme og mobilitet til at spille sammen og dermed udnytte vedvarende energi optimalt er i den forbindelse en central løftestang. Grøn strøm benyttes f.eks. til at reducere fossil energi i de andre sektorer. Der er her stor fokus på power-to-x-teknologier som en metode til at imødegå det svingende energiudbud fra vedvarende kilder. I den forbindelse omdannes elektricitet fra vedvarende energikilder (grøn strøm) til kemiske energiformer med henblik på (sæsonbestemt) lagring af el, til syntetiske brændsler eller råstoffer til den kemiske industri. Elektriciteten kan omdannes til forskellige energiformer, f.eks. power-to-gas. Både i Danmark og Schleswig-Holstein samt på regionalt/lokalt plan er der lovende tilgange og aktuelle strategier for fremstilling af grøn brint. Sammenkædning af disse tilgange og en fælles grænseoverskridende videreudvikling af dem rummer potentiale til at lære af hinanden og opnå en kritisk masse i fællesskab.

For at øge andelen af vedvarende energi og forbedre konkurrenceevnen over for fossile energiformer, må fokus derudover lægges på at øge energieffektiviteten og på konkurrencedygtige priser for vedvarende energi.

Programregionen råder over omfattende viden og kompetencer inden for vedvarende energi, men ikke alle relevante kompetencer er tilstede. Et samarbejde med aktører uden for programregionen kan derfor være nødvendigt og hensigtsmæssigt.

Det største samarbejds potentiale ligger med henblik på de vedvarende energiformer mere konkret inden for vindkraft, solceller, biomasse, geotermisk energi, biogasproduktion og produktion af grøn brint.

I støtteperioden 2014-2020 blev der givet tilskud til en lang række projekter inden for vedvarende energi både i innovationsprioriteten og under målet for bæredygtig ressourceudnyttelse på grund af en upræcis indholdsmæssig afgrænsning mellem de to prioriteter. Et entydigt fokus på vedvarende energi i prioritet 2 skal være med til at koncentrere potentialet og kompetencerne på dette område bedre i denne støtteperiode.

Projektpartnerskaber med en kobling mellem teori og praksis har vist sig at være en succesfaktor for grænseoverskridende samarbejdsprojekter inden for vedvarende energi. Projekter med partnere med forskellige baggrunde er særligt vellykkede. En kobling mellem universiteter, virksomheder og offentlige institutioner fungerer åbenbart særligt godt som følge af perspektivmangfoldigheden og kompetencer, der supplerer hinanden. På grund af disse projektpartnerskaber lykkes det at kæde perspektiver og forventninger bedre sammen mellem praksis/virksomheder og teori/universiteter/forskningsinstitutioner. Netop den tidlige involvering af virksomheder og at kunne demonstrere projektindholdets praktiske nytteværdi, er centrale succeskriterier i forhold til at nå målgruppen og danne grænseoverskridende netværk.

2. Tilstræbte resultater og mål

Hvilken ændring/forandring i relation til udfordringerne søges opnået med programmidlerne? Hvilke konkrete mål sætter programmet sig i den henseende?

Det specifikke mål 2.1 "Fremme vedvarende energi" fortolkes bredt, så der også kan arbejdes med emner som forbedring af energieffektiviteten og intelligente energisystemer, hvis projekternes fokuspunkt ligger på vedvarende energi, da disse områder hænger sammen og supplerer hinanden. Denne holistiske tilgang understøtter samtidig den grønne omstilling, jobskabelse og digitalisering.

De involverede aktører vil få detaljeret viden om, hvordan lokale og regionale energisystemer kan opbygges, ikke mindst i en grænseregion, og hvordan en udbygning af vedvarende energi kan lykkes under hensyntagen til reglerne for regional planlægning samt udfordringer i form af manglende accept i befolkningen. Disse kompetencer kan udnyttes til gavn for erhvervsudviklingen i programregionen.

Forventningen er, at programregionen gennem udviklingen og etableringen af grænseoverskridende energisystemer og forbedringer af energieffektiviteten hurtigere kan udvikle sig til en CO₂-neutral region.

Med henblik på at udvikle relevante tiltag for programregionen, bør fokus ligge på løsninger til mellemstore og mindre byer samt tyndt befolkede landdistrikter. Derved kan der afprøves muligheder for anvendelse af forskellige teknologier som f.eks. fjernvarme, biogas/biomasse, solcelleanlæg og vindkraft i et grænseoverskridende energisystem. Ved behov kan der ydes tilskud til test- og demonstrationsanlæg (f.eks. grænseoverskridende virtuelle kraftværker) i programregionen for at finde frem til effektive løsninger.

I 2030 skal viden om erstatning af fossile brændsler med energi fra vedvarende kilder være væsentligt større end ved programmets start. Målet med tiltagene er at nedbringe energiforbruget i offentlige bygninger, virksomheder og boliger og omstille energiforsyningen til vedvarende energi. Desuden beskæftiger projekter sig med lagring af vedvarende energi fra forskellige kilder, indtil den skal forbruges. Der ønskes ligeledes projekter, hvor intelligente energiforbrugsenheder trækker strøm fra nettet på det tidspunkt, hvor kapaciteten er størst. Under det specifikke mål 2.2 kan der også arbejdes med energisystemer og forbedring af energieffektiviteten. Projekter vedrørende effektivitetsforbedringer kan støttes uafhængigt af energikilden, men målet skal være en overgang til vedvarende energi. Nedbringelsen af CO₂-udledningen kan både opnås ved at øge andelen af vedvarende energi og gennem effektivitetsforbedringer, og der kan afprøves nye muligheder for udskillelse og udnyttelse af CO₂ (carbon capture utilisation), f.eks. i forbindelse med power-to-gas.

Den grænseoverskridende merværdi opstår især i løsninger i nær- eller lokalområdet. Den tætte kontakt i den dansk-tyske programregion er et godt udgangspunkt for at lære af hinanden og identificere fælles udfordringer og styrkepositioner i programregionen inden for vedvarende energi, energisystemer og forbedring af energieffektiviteten. De kan efterfølgende danne udgangspunkt for udvikling af fælles, lokale (pilot-)løsninger. Desuden kan eventuelle tekniske eller juridiske hindringer for udviklingen af grænseoverskridende energisystemer identificeres og bearbejdes. Herefter bør målet være at udnytte eksisterende energiressourcer i fællesskab gennem udvikling og afprøvning af pilotprojekter for grænseoverskridende energisystemer med henblik på at optimere udnyttelsen af vedvarende energi.

3. Støtteberettigede tiltag

Hvordan søges programmålene opnået? Hvilke konkrete foranstaltninger skal der ydes tilskud til under dette specifikke mål? Og som tillæg: hvilket bidrag forventes foranstaltningerne at yde til Østersøstrategien?

Nedenstående aktiviteter er i løbet af programmeringsprocessen blevet identificeret i analyser, evalueringer, ved deltagelse af aktører samt via relevante erfaringer fra forgængerprogrammet og anses for at være egnede bidrag til opnåelse af programmets mål.

- a) Skabe netværk mellem de grænseoverskridende aktører med henblik på:
 - Udveksling af erfaringer og best practises
 - Udvikling af fælles løsninger med henblik på energiforbruget, produktionsmetoder, netplanlægning, muligheder for energibesparelser osv.
 - Udvikling af innovative løsninger inden for vedvarende energi og lagring af energi (inkl. power-to-X)
- b) Gennemføre studier, udvikle strategier f.eks. for følgende emneområder:
 - Udvikling af en fælles grænseoverskridende strategi for energiomstillingen, evt. med etablering af en modelregion som mål
 - Feasibility-undersøgelser til identificering af muligheder og hindringer for etablering af grænseoverskridende energisystemer
 - Pilotprojekter for energiselvforsynende regioner
 - Udvikling af en fælles grænseoverskridende strategi for bygningskvalitet og energimæssigt bæredygtigt byggeri
 - Hensyntagen til regler for regional planlægning og fremme af accepten af anlæg i befolkningen
- c) Udvikle og etablere test- og demonstrationsmuligheder f.eks. for følgende emneområder:
 - Energiforsyningselskabers forsøg med grænseoverskridende energisystemer (f.eks. grænseoverskridende virtuelt kraftværk) i samarbejde med leverandører af teknologiske løsninger og/eller lokale forbrugere
 - Udvikling af knowhow til lagring af energi (især power-to-X)
- d) Implementere lokale løsninger f.eks. gennem:
 - Udvikling af intelligente metoder til styring af energistrømme (f.eks. ladestationer til elkøretøjer)
 - Udvikling af integrerede regionale energiinfrastrukturer til grænseoverskridende udnyttelse af overskydende elektrisk energi og varmeenergi

- Oprettelse af grænseoverskridende energiandelsselskaber i forbindelse med produktion af vedvarende energi
 - Forbedring af virksomhedernes energieffektivitet og tilsvarende oplysningsindsats
- e) Bevidstgøre borgerne om energibesparelse og intelligent styring af energiforbruget

Bidrag til Østersøstrategien (EUSBSR):

Projekter i prioritet 2, især mål 2.2, kan bidrage til EUSBSR's Policy Area "Energy", primært inden for Action 4 (Increasing the share of renewable energy including marine renewable energy), gennem netværksdannelse, udveksling af erfaringer og fælles udvikling af innovative løsninger. Det er dog ikke muligt at sætte tal på bidraget til renewable energy share (RES).

4. Målgrupper

Lokale/regionale energiforsyningselskaber og lignende aktører med ansvar for energisystemer, kommuner/Kreise og regioner, men også boligselskaber, grundejerforeninger og lign. Desuden private virksomheder (særligt SMV), brancheforeninger, klyngeorganisationer, offentlige myndigheder og halvoffentlige organisationer og institutioner, forsknings- og uddannelsesinstitutioner og institutioner, der fremmer teknologioverførsel.

B.2 Specifikt mål 2 "Fremme tilpasning til klimaforandringer, forebyggelse af katastroferisici og modstandsdygtighed under hensyntagen til økosystembaserede tilgange"

1. Motivation for valg af det specifikke mål

Hvilke grænseoverskridende udfordringer ønsker programmet at imødegå med dette specifikke mål? Hvad er udgangspunktet i forhold til Interreg 5A?

Klimaforandringer kender ingen grænser. Det er derfor per se en grænseoverskridende udfordring, som berører alle borgere i programregionen lige meget.

Den dansk-tyske programregion er præget af en lang kystlinje langs både Nordsøen og Østersøen. Hidtil er kysterne blevet beskyttet effektivt af diger og andre sikringsforanstaltninger mod oversvømmelse, men den forsmag på klimaændringerne, der er set i form af usædvanligt kraftige storme, tyder på, at denne beskyttelse skal udvides og nytænkes i fremtiden. I betragtning af farerne forbundet med klimaforandringer i form af stormfloder og ekstreme oversvømmelser står programregionen ikke kun over for udfordringen med at håndtere katastrofesituationer, hvis det måtte blive aktuelt, men det er også nødvendigt at imødegå sådanne katastrofer på forhånd gennem god strategisk planlægning, øget bevidstgørelse af befolkningen og politiske beslutningstagere, målrettet information, en effektiv klimainsats og egnede varslings- og sikringssystemer.

For byerne i programregionen udgør det stigende grundvandsspejl forårsaget af klimaforandringerne som følge af de stigende nedbørsmængder, der kan forventes på lang sigt, desuden en særlig, ny problemstilling. Grundvandets strømningsmønster afhænger i stort omfang af de geologiske forhold i de

øverste 3 - 5 meter af undergrunden. Men i byerne er netop disse lag intensivt påvirket af menneskeskabte konstruktioner og aflejringer. I den forbindelse skal det stigende grundvands indflydelse på jordforurening også undersøges yderligere. For at adressere disse udfordringer, er det i første omgang nødvendigt at forstå menneskeskabt geologi og konsekvenserne heraf og lære at håndtere dem.

Det grænseoverskridende samarbejde omkring tilpasning til klimaforandringer er på trods af den fælles udfordring indtil videre kun udviklet i begrænset omfang og er ikke kommet med bud på løsninger eller kun meget få i de foregående Interreg-programmer. Det skyldes især, at ansvaret i forhold til klimaindsatsen ikke ligger komplet i programregionen. Kystsikring er på tysk side således f.eks. en statslig opgave.

Alligevel vil de regionale aktører have gode muligheder for at tage fat på dette vigtige fremtidsemne både regionalt og på tværs af grænsen ved f.eks. at skabe platforme for regional erfaringsudveksling eller udarbejde en holistisk, lokal vurdering af disse klimaudfordringer og løsninger på dem, blandt andet med et mål om at generere øget politisk opmærksomhed omkring emnet.

2. Tilstræbte resultater og mål

Hvilken ændring/forandring i relation til udfordringerne søges opnået med programmidlerne? Hvilke konkrete mål sætter programmet sig i den henseende?

Målet med programmet er at tilvejebringe løsninger på regionale udfordringer forårsaget af klimaforandringer for det regionale plan, så den dansk-tyske grænseregion udvikles til en klimarobust region. For at opnå det, skal en velgennemtænkt katastroferisikostyring være med til at mindske katastroferisikoen som helhed. Det kræver ikke kun strategiske handlingsplaner, men også solid og velfunderet viden om de specifikke geologiske og geografiske forhold i programregionen og om særlige potentielle risici forbundet hermed og om egnede løsninger. Det kan både være tekniske og naturbaserede løsninger (Eco-based climate change adaptation som f.eks. renaturering, lokale regnvandsløsninger og lign.). Da de overordnede strategiske handlingsplaner i tilfælde af katastrofer sorterer under de nationale myndigheder, vil Interreg-programmet snarere kunne bidrage inden for opbygning af regional viden og formidling af viden om klimaforandringer og klimabeskyttelse samt inden for udvikling af naturbaserede og tekniske løsninger som f.eks. sikringssystemer. Specifikke regionale behov, hindringer og barrierer i forhold til tilpasning til klimaforandringer skal identificeres i fællesskab, hvorefter der udledes anbefalinger til politikere og administrationen. Hertil hører også samlet set at styrke den politiske opmærksomhed omkring emnet samt tiltag, så borgerne bliver informeret om klimaændringerne og følgerne heraf i relation til programregionen på et velfunderet grundlag. Programmets tilgang kan dog kun være at fremme "bløde" samarbejder, som dog alligevel kan fungere som forberedelse til infrastrukturprojekter.

3. Støtteberettigede tiltag

Hvordan søges programmålene opnået? Hvilke konkrete foranstaltninger skal der ydes tilskud til under dette specifikke mål? Og som tillæg: hvilket bidrag forventes foranstaltningerne at yde til Østersøstrategien?

Nedenstående aktiviteter er i løbet af programmeringsprocessen blevet identificeret i analyser, evalueringer, ved deltagelse af aktører samt via relevante erfaringer fra forgængerprogrammet og anses for at være egnede bidrag til opnåelse af programmets mål.

- a) Skabe netværk, udveksle erfaringer og koordinere tiltag inden for tilpasning til klimaforandringer og klimabeskyttelse på tværs af grænsen
- b) Kortlægge behovet for forebyggelse af katastrofer som følge af stormfloder og oversvømmelser forårsaget af klimaforandringer, herunder undersøgelse af forskellige løsningsimplikationer for de forskellige økosystemer eller bestemte erhvervssektorer ved at opstille scenarier eller i form af demonstrationsprojekter
- c) Udvikle tekniske og naturbaserede løsninger (f.eks. renaturering, regnvandsløsninger)
- d) Udvikle grænseoverskridende beredskabsplaner eller -systemer
- e) Opbygge viden om sammenhænge mellem stigende grundvand og geologiske forhold i undergrunden i byerne, herunder forslag til adressering af udfordringerne forbundet dermed
- f) Identificere hindringer og barrierer for klimabeskyttelse og tilpasning til klimaforandringer, herunder udvikling af anbefalinger til politiske og administrative indsatser
- g) Inddrage lokalsamfundene og borgerne som et aktiv i klimabeskyttelsen og i tilpasningen til klimaforandringer, herunder tiltag til oplysningsarbejde og bevidstgørelse om klimaforandringer og klimabeskyttelse i en regional sammenhæng

Bidrag til Østersøstrategien (EUSBSR)

Foranstaltningerne bidrager til EUSBSR's Policy Area "Secure", mere specifikt delmålet "Climate change adaptation, risk prevention and management".

4. Målgrupper

Kommuner, Kreise, byer og regioner, relevante ministerier, forskningsinstitutioner, private virksomheder, tegnestuer, rådgivningsfirmaer, borgere, miljøorganisationer, civilbeskyttelsesorganisationer.

B.3 Specifikt mål 3 "Fremme overgangen til en cirkulær og ressourceeffektiv økonomi"

1. Motivation for valg af det specifikke mål

Hvilke grænseoverskridende udfordringer ønsker programmet at imødegå med dette specifikke mål? Hvad er udgangspunktet i forhold til Interreg 5A?

Produktionen i erhvervslivet foregår normalt ved forbrug af materialer og omdannelse af råmaterialer, hvilket fører til produktion af affald (lineært system). Selv om programregionen i europæisk sammenligning er et teknologisk veludviklet område, så er produktionsprocesserne ikke tilfredsstillende med hensyn til affaldsforebyggelse, hvorfor programregionen ikke har et tilstrækkeligt udgangspunkt for en grøn omstilling senest i 2030. Der findes mange løsninger til udnyttelse af produkter, anvendelse af affald, løsninger til genbrug og genanvendelse af produkter, del- og restprodukter, som dog kan udbygges yderligere. Forebyggelse og nyttiggørelse i en udarbejdedes- eller produktionsproces for at bringe produkter på markedet på en ressourcebevarende måde, skal styrkes og forankres yderligere, så produktionen bliver mere ressourceeffektiv, og CO₂-fodaftrykket bliver reduceret. Eksisterende

idéer og initiativer skal synliggøres for at øge bevidstheden. Denne omstilling til en cirkulær økonomi er en stor udfordring, da alle elementer i produktionskæden er underlagt den økonomiske logik for en proces (kommercialisering) og nationale regler. Hertil hører også, at der skal tænkes nyt.

En anden udfordring er, at aktørerne i programregionen ikke agerer på samme niveau. Mens nogle aktører endnu udelukkende har fokus på bortskaffelse, så har andre allerede indledt omstillingen til en cirkulær økonomi. Derfor er der i det grænseoverskridende samarbejde et behov for at finde nye fælles løsninger, både inden for de enkelte værdikæder og også overordnet, dvs. som led i planlægningen og inden for systemet og for at overføre disse. Derfor skal viden, teknologisk knowhow og test- og udviklingsmuligheder deles, så det eksisterende potentiale i programregionen bliver udnyttet til at fremme den grønne omstilling.

Selv om der ikke kan bygges oven på initiativer gennemført under Interreg 5A, så er der alligevel en udfordring med at fremme en cirkulær og ressourceeffektiv økonomi, da den skal være en integreret del af et højteknologisk erhvervsliv for at kunne opnå målene for et grønt Europa.

2. Tilstræbte resultater og mål

Hvilken ændring/forandring i relation til udfordringerne søges opnået med programmidlerne? Hvilke konkrete mål sætter programmet sig i den henseende?

Overgangen til øget ressourceeffektivitet og en cirkulær økonomi i programregionen skal indlede en ny måde at tænke på og være målrettet regionens og dens aktørers behov og rammebetingelser, så de har en chance for at blive forankret på baggrund af kommercielle og lovgivningsmæssige rammebetingelser. Denne tilgang skal øge bevidstheden om ressourceeffektive og cirkulærøkonomiske systemer og også afspejle sig i udviklingen af nye forretningsmodeller.

Målet er at udvikle grænseoverskridende løsninger samt modeller og demonstrationer for på den ene side at tilrettelægge planlægningen eller produktdesignet på en måde, så materialer og ressourcer kan indgå i et kredsløb så længe som muligt og blive genanvendt, eller fra starten identificere materialer og ressourcer, så man derved helt undgår at producere affald. Genanvendelse af affald, dvs. genvinding af et affaldsprodukt skal kun være en løsning, hvis der er tale om innovativ og intelligent genanvendelse, så merværdien af det grænseoverskridende samarbejde udnyttes bedst muligt.

Alle løsninger skal have en positiv effekt på værdistigningen og konkurrencekraften og på længere sigt reducere affaldsmængderne. Det er vigtigt så vidt muligt at nå de øverste trin i affaldshierarkiet for derved at opnå et så stort bidrag som muligt til den energimæssige nyttiggørelse af affald. Dette gælder inden for alle erhvervsgrøene.

3. Støtteberettigede tiltag

Hvordan søges programmålene opnået? Hvilke konkrete foranstaltninger skal der ydes tilskud til under dette specifikke mål? Og som tillæg: hvilket bidrag forventes foranstaltningerne at yde til Østersøstrategien?

Nedenstående aktiviteter er i løbet af programmeringsprocessen blevet identificeret i analyser, evalueringer, ved deltagelse af aktører og anses for at være egnede bidrag til opnåelse af programmets mål.

- a) Identificere og synliggøre muligheder for ressourceeffektive og cirkulærøkonomiske løsninger, herunder inden for det offentlige, så der også tages højde for dem i offentlige udbud ("grønne offentlige udbud")
- b) Overføre modeller for "cirkulære udbud" i offentlige eller offentliglignende forvaltninger under hensyntagen til anerkendte aspekter af cirkulær økonomi, herunder obligatorisk anvendelse
- c) Praksisorienteret videreuddannelse i institutioner og virksomheder til fremme af cirkulær økonomi
- d) Udvikle og afprøve ressourceeffektive og cirkulærøkonomiske løsninger, modeller og demonstrationer i konkrete værdikæder
- e) Synliggøre kommercielle løsninger og tilgange som incitament for virksomheder til at tilpasse deres processer til cirkulær økonomi
- f) Udvikle modeller for indkøbsstrategi til fremme af cirkulær økonomi
- g) Overføre løsningsforslag til værdikæder i hele programregionen
- h) Udvikle og videreudvikle innovative løsninger for genbrug, også med særligt fokus på nytteværdien for borgerne i regionen

Bidrag til Østersøstrategien (EUSBSR):

Tiltagene for det specifikke mål kan bidrage til aspekter inden for områderne "Bioeconomy" og "Innovation" i EUSBSR, idet den cirkulære økonomi derved forankres som et væsentligt instrument til bæredygtig innovation i programområdet og innovative cirkulære økonomiløsninger videreudvikles og implementeres.

4. Målgrupper

Private virksomheder, myndigheder og institutioner, kommuner, renovationsselskaber, miljøorganisationer.